

A Szegedi Gazdasági és Iparbank ügye.

— Érdekes epizódok a nagy bankválságról. —

(Saját tudósítónktól.) Tudvalevő, hogy Palócz László törvényhatósági bizottsági tag megfőllebbezte azt a két határozatot, amelylyel a közgyűlés kimondta, hogy 1. megveszi a Gazdasági és Iparbank épülfélben levő házát; 2. hozzájárult ahhoz, hogy a 255,000 korona városi betétet öt év alatt egyenlő részletekben fizesse vissza a bank. A főllebbezés a bank helyzetét sötét színekkel festi és nagyon jól mondja, hogy ennek a közgyűlési határozatnak meghozatallánál, valamint elbírálásánál csak az lehet az irányadó szempont, hogy megmenthető-e ezzel a bank és vele mindenki, akinek érdekköre akár mint hitelező, akár mint adós a bank érdekkörébe kapcsolódik. Ezt a főllebbezést nem lehet szó nélkül bürokratikus utjára bocsájtani, mert itt a városnak, mint erkölcsi testületnek és a város közönségének nagy érdekeiről van szó. Ép azért helyén valónak, sőt szükségesnek tartottuk, hogy a főllebbezés egyes jelentősebb állításainak mibenlétéről, a bank mai helyzetéről tudakozódjunk és beavatott, illetékes helyen a következő megbízható értesüléseket nyertük:

— Mielőtt a Gazdasági Bank jelenlegi helyzetének magyarázatába fognék, el kell mondanom: hogy Fényes Marcel volt igazgató a legkönnyelműbb hitelező volt. Nem tudott kölcsönkérőt elutasítani. Másrészt a betevők nagy kara, a kapzsiak osztályából — dicséret a kivételeknek — sorakozott, azokból, akik csak magas kamatozásra fektettek sulyt. A volt igazgató majdnem minden adósra bankrészvényt oktrojált, ha erre való pénze annak nem volt, váltóval fizettetett, megígérvén, hogy *harminc évig is prolongál*.

A beállt pénzügyi és politikai válság sok adóst fizetéseképtelenné tett, a bankot óriási veszteség érte. *Bűnügyileg üldözhető cselekmény* azonban a Dragosi—Jutkovics-féle hamisítás — csak egy merült fel és ez 250 ezer koronával károsította a bankot.

Érthetővé válik tehát — hogy míg a kapzsi betétesek a bankot óriási terrorral szorítják, a bank adósai másrészt nincsenek abban a helyzetben, hogy tartozásaikat egyszerre kifizethessék. Rendkívül nagy szerencsétlensége a mai körülmények között ennek a banknak, hogy igazgatósága vagyonos, tisztessége, becsületessége, erkölcsi felelőségének belátása, minden kétségen felül áll. Ebből az a balhiedelem talált hívókra, hogy az igazgatóság fél a csődtől, nem mer csődbe menni és ez a betevőket a legkiméletlenebb eljárásra indítja.

A félelemből annyi igaz: hogy az igazgatóság fél attól, miszerint a hitelezők a csőd által — és kiemeljük, csakis a csőd által — óriási veszteséget szenvednének és erkölcsi kötelességének tartja — dacára 800,000 koronát tevő eddig felmerült magánvagyonai veszteségének — legalább a hitelezők vagyonát, az utolsó fillérig megmenteni.

Ez az oka annak, hogy az igazgatóság, abba az elkerülhetetlen kényszerhelyzetbe jut, miszerint — sajnos már nem is egyes — jobban szorongató betevőknek nagyobb quotát kell fizetnie, mint a nem szorongatóknak, de beigazolható: hogy az eddig kifizetésre került 551,200 koronát tevő betétből, 400,000 koronát olyan betétesek kaptak, kik soha, perrel, csőddel vagy bírósággal nem fenyegetődtek.

Fel kell itt említeni, hogy a jelenlegi, bíróságot igénybe vevő felek, majdnem mind egyike, betétének 80—90—95 százalékát bírói

közbenjárás nélkül már kikapta! Téved a felebbező Palócz abban, hogy az igazgatóság, vagy felügyelő bizottság tagjai anyagi felelőségre vonhatók lennének és biztosíthatjuk, hogy a konkrét esetben országos hírű jogászok véleménye lett kikérve és egyértelműleg nyilatkoztak oda: hogy ha az igazgatóság a Dragosi—Jutkovics-ügyet — melyért talán — a köteles ellenőrzés mulasztása címén — kártérítésre marasztalható lehetne — jóváteszi — soha semmi néven nevezendő bántódása nem lehet!

Az igazgatóság lejegyzett 400,000 korona elsőbbségi részvényt; abból 350,000 koronát már befizetett, az utolsó közgyűlésen kijelentette: hogy a mennyiben a bank nagyobb veszteséget szenvedne, mint a megvált tőkét a banknak, — abban az esetben az elsőbbségi részvényre történt befizetéseket a kár kiegyenlítésére felajánlja. Ezzel a Jutkovits—Dragosi 250,000 koronás kár jóvá van téve! De tovább ment az igazgatóság! Van a banknál, 130,000 korona betétük — ezt is felajánlották az igazgatóság tagjai — ha a szükség beállana — fomal perdünek.

Tévedésben van Palócz, amikor a városi betétek egész összegének elvesztését jósolja. Még pedig azért, mert a bank ma minden kétséget kizárólag aktiv. A bank lehető legrosszabb, legkétségbeejtőbb statusának felállítása mellett is van annyi vagyona, a mennyi a hitelezők kielégítésére szükséges. Csakhogy a mint a mai kétségbeejtő üzleti és ipari pangás — a hallatlan drágaság vagy a pénzügyi válság mellett adósságot sem bírói uton, sem azonkívül behajtani nem lehet, épp úgy a bank nem lehet abban a helyzetben, hogy rövid 8 hónap alatt 1,535.000 korona betétkövetelést folyósíthasson.

Egy példával illusztrálom: Van a banknak vagy 150,000 korona perlés alatt álló, jelzálogilag biztosított — normális viszonyok között kifogástalanul jó követelése. Tessék meggyőződni, hogy az árverésen, vevő még nem is jelentkezik! De van a banknak további vagy 300,000 korona követelése per alatt, melynek igen nagy része be fog folyni — de az ügyészek kénytelenek, sok évi törlesztésre, egyezséget elfogadni.

Téved Palócz, hogy a város egész betétét elveszti már azért is, mert a ház vételárából a banknak kijáró 50,000 korona a betétek apasztására lesz fordítandó. És most legyen szabad összefoglalnom, hogy: ha a visszleszámitoló intézetek oly előzékenységet és türelmet tanusítanak, mint eddig; ha a betétesek türelmetlenségükkel nem okoznak a banknak — mint az 1912. év második felében 15,000 korona perköltséget — ha az igazgatóság becsületos igyekezetéhez bizalommal viseltetnek; elviselhetetlen türelmetlenséggel és kiméletlenségükkel a bankot nem kinözzák, az igazgatóságot a tabula zárása a csőd megnyitására nem kényszerítik: ki van zárva, hogy a hitelezők követeléseiket meg ne kapnák!

Végezetül pedig legyen szabad Palócznak figyelmébe ajánlani, — hogy: ha már hajlandó a városi betétekből 50%-ot 128,000 koronát elveszítettetni, hozza javaslatba a városnál: miszerint vegyen a város az egész 255.00 koronáért a gazdasági banknál elsőbbségi részvényt, ragadja magához az egész bank kezelését, csináljon belőle városi bankot úgy, mint ezt néhány év előtt Temesvár városa a válságba jutott Temesvár Józsefvárosi Takarékpénztár-ral tette és legyen meggyőződve e lapnak minden olvasója: hogy a városra ebből a tranzakcióból nemcsak kára nem lenne, hanem az intézet rövid egy év alatt a város leghasznosabb üzeme közé tartoznék.

Ha pedig egypár év multával a város részvényeit értékesíteni akarná, kétséget nem szenved, hogy azok jó haszonnal lesznek eladhatók — avagy momentán pénzügyi szükséglet esetében a város minden percben kaphat a részvényekre lombard kölcsönt.

Az érdekességekben gazdag nyilatkozatra, mely több részen enged bepillantást a bank keserves életébe, a következők megjegyzését tartjuk szükségesnek. Annak fentartásával, ami eddig is álláspontunk volt, hogy a bank szanálását elő kell segíteni; képtelenségnek tartjuk, hogy az egy városi bank megteremtésével történjék. Kár az ilyen ideával foglalkozni. Reális és közelebbi utakon keresse a bank vezetősége a szanálás lehetőségét, a mit a város nagy mértékben segített elő a két, ismert közgyűlési határozattal. Természetes, hogy hitelezőknek és adósoknak egyaránt meg kell tenni, ami módjukban áll és érthető, hogy különösen az teszi nehezzé a pénzügyi helyzetét, ami ép a mai viszonyokkal magyarázható meg könnyen: mindenkinek szüksége van a pénzére és csak kevesen tudnak fizetni.

Jelzálogkölcsönt,

földbirtokra, továbbá köztisztviselőknél és katonatiszteknek előnyös törlesztéses kölcsönt és részvényekre, sorsjegyekre előnyös kölcsönt nyújt 0-0

Szegedi Általános Bank
Rudolf-tér 5. szám.

Korzó mozi.

Igazgató: Vas Sándor.

Telefon 11—85.

Telefon 11—85.

Csütörtökön

Közkívánatra

MADÁCH IMRE:

Az ember tragédiája.

7 felvonásban.

Valamint a két órás új műsor.

Előadások hétköznapokon 5., 7 és 9 órakor.

Vasárnap d. u. 2 órától éjjel 11 óráig.

Helyárak: 1 K, 80, 60 és 30 fill.

Katona-, deák- és gyermekjegyek csak az 5 és 7 órai előadásra adnak ki.